

Vilniaus pedagoginis institutas
TSRS istorijos katedra

Eugenijus Jovaiša

1986 metų Dauglaukio k. (Tauragės raj.)
plokštinio kapinyno tyrinėjimų

ATASKAITA

Vilnius, 1988

Turinys

I. Kapinyno tyrinėjimų istorija

II. Tirtųjų plotų ir kapų aprašymas

III. Trumpos išvados

IV. Radinių sąrašas

V. Planų ir piešinių sąrašas

I. Kapinyno tyrinėjimų istorija

VVPI TSRS istorijos katedros ekspedicija (1) 1986 m. tęsė 1983 m. pradėtus II a pab.–III a. plokštinio kapinyno tyrinėjimus. Dauglaukio k. kapinynas yra Tauragės rajono P dalyje, kairiajame Jūros upės krante, pačioje Dauglaukio gyvenvietėje, buvusioje A. Šakio sodyboje.

Kapinyno žvalgomieji tyrinėjimai buvo pradėti 1983 metais. Tada LTSR kultūros ministerijos Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos ekspedicija Š, R, P, V kapinyno dalyse ištyrė A plotus (plotai I, II, III, IV), kuriuose rado 12 nedegintų mirusiųjų kapų (2).

1984 m. VVPI ekspedicija pradėjo stacionarius tyrinėjimus. Ištirti 6 plotai (V, VI, VII, VIII, IX, XI), kur rasta dar 12-os nedegintų mirusiųjų kapai (3). 1985 m. ištirti plotai X, XII, XIII, XV su 4 nedegintų mirusiųjų kapais (4). Tad 1983–1985 m. buvo ištirti 28 griautiniai kapai.

1986 m. liepos 7–rugpjūčio 21 dienomis kapinyno tyrinėjimai buvo tęsiami.

II. Tirtųjų plotų ir kapų aprašymas

ŠR ir PV kapinyne dalyse buvo tiriami plotai XVI ir XVII. Juose rasta 11 nedegintų mirusiųjų kapų (plote XVI – 4 kapai, plote XVII – 7 kapai). Tęsiant ankstesnę numeraciją, jie žymėti kapais Nr. 29, 30, 31, 32 (plote XVI), 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 (plote XVII).

Plotas XVI

Plotas XVI (12×6 m) išplanuotas ŠV–PR kryptimi ir sudaro natūralią 1985 m. tirtojo ploto XII tąsą (žr. kapinyne situacijos planą). ŠR kraštinė žymėta skaitmenimis 1...12, PR – raidėmis A, B, C, D, E, F. Plotu XVI buvo apimtas praktiškai visas 1983 m. tyrinėtasis plotas IV (žr. kapinyne situacijos planą ir ploto XVI planą).

0,40–0,45 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, kv. A1...6, B1...6, D2...5, E3...4, atsidengė netaisyklingas 1983 m. tirtojo ploto IV kontūras (žr. ploto XVI planą). Pasiekus 0,87 m. gylį, dalis ploto XVI, kvadratuose A1...6, B1...6, C1...6, nebebuvo tiriami.

0,72 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, kv. C7...10, D6...10, F6...10, atsidengė stačiakampio formos buvusio kažkokio medinio ūkinio pastato kontūras, kurio viduje buvo įrengta didelė ūkinė duobė (žr. ploto XVI planą), dabar besiskirianti nuo aplinkinio žemės paviršiaus – geltono smėlio – intensyvia juoda spalva. Išlikusio medinio pastato kontūro dydis – 4,05–4,10×3,20 m. buvusio namo rūsyje, regis, palaiptu buvo didinamas, mat buvo galima išskirti tris koncentrinis duobių kontūrus, kurių mažiausiojo skersmuo svyravo tarp 1,5–1,6 m ir didžiausiojo – 2,3–2,4 m. Šios didelės duobės centre, kv. E 8, 9, F 8, 9, 0,72 m gylyje rasta nedidelė, 0,73×0,70 m ovalo formos ūkinė duobė, atsiradusi, greičiausiai, jau po to, kai buvo nugriautas šis ūkinis pastatėlis ir užlyginta didžioji duobė. Apie tai liudija tas faktas, jog mažojoje ūkinėje duobėje buvo rasta įvairiausių šiam amžiui priklausančių šiukšlių: vinių, folijos, šovinių gilzių ir pan. Statant ūkinį pastatą ir kasant viduje duobę, galimas daiktas buvo sunaikinta kapų. Tai rodytų pastato teritorijoje rastieji atsitiktiniai dirbiniai: kv. D7 (0,85 m gylyje) rasta profiliuotos ar akinės (?) segės įvijos fragmentas, o kv. F 9 (0,4 m gylyje) rastas žalvarinis spurgelis rūbui ar galvos papuošalui padabinti (žr. ploto XVI planą). Jis padarytas iš žalvarinės skardelės, kur išlikusi viena skylutė jos pritvirtinimui.

Tyrinėjant plotą XVI, 0,40–0,45 horizontė, kv. A 10, 11 atsidengė smulkesniais ir stambesniais medžio angliukais pripildyta 0,70×0,7 m dydžio duobė; kv. A 8, 9, B 8, 9 – 0,79×0,72 m dydžio beveik taisyklingo apskritimo duobė ir kv. A7, B 7 sandūroje – mažesnė, 0,32×0,35 m dydžio duobė (žr. ploto XVI planą).

Moters kapas 29

0,68 m gylyje nuo žemės paviršiaus kv. B 8, C 7, 8 atsidengė kapo duobės dalis, orientuota Š–P kryptimi. Duobės kontūras nevienodai gerai išlikęs: jis gerai pastebimas P ir V dalyse, o R ir ypatingai Š jos galas buvo sunaikintas statant ūkinį pastatą. Sprendžiant iš likusiojo kontūro duobė buvo pailga, užapvalintais galais. Išlikusiojo, vakarinio, kontūro ilgis 1,55, duobės plotis P gale – 0,69 m. Preparuojant kapo duobę, buvo rasta pavienių degėsių, o Š duobės gale ir stambesnių medžio angliukų.

0,78 m gylyje nuo žemės paviršiaus, P duobės gale atsidengė galvos papuošalai. Griaučiai visiškai sunykę. Sprendžiant pagal gerai išlikusį V duobės kontūrą ir galvos papuošalų padėtį, mirusioji buvo palaidota aukštelninka, galvūgaliu į PV 182° kryptimi.

Įkapės:

P kapo duobės gale, galvūgalyje, 0,325 m atstumu nuo P duobės galo ir 0,37 m atstumu nuo V duobės krašto rasta kairioji galvos papuošalo žalvarinė įvija. Dešinioji įvija buvo 0,34 atstumu nuo R duobės krašto ir 0,35 m atstumu nuo P duobės galo. Atstumas tarp šių įvijų centrų – 0,115 m. Nusakyti šių įvijų paskirtį gana sunku, nes tai pirmieji tokio tipo papuošalai šiame kapinyne. Įtikinamiausia, jog tai yra plaukų papuošalai. Galimas daiktas, jog jomis buvo sutvirtinamos kasos. Preparuojant šias įvijas, pastebėta nemažai organinės medžiagos pėdsakų, kuri A. Bliujienės nuomone trisluoksni: 1) įvijų išorę dengė lyg labai sudūlėjusios odos fragmentai, 2) po šiuo sluoksniu buvęs, greičiausiai, audinys, austas „eglutės“ raštu. Po įvijomis, jas nuėmus, rastas trečiasis organikos sluoksniš primenantis odą. Visų organinių medžiagų pavyzdžiai buvo sutvirtinti polietilenglikoliu – 4000.

Žalvarinės įvijos blogai išlikusios: ypatingai kairioji, kuri pažeista korozijos ir labai trapi. Todėl tyrimų vietoje abi įvijos klijuotos 50 polibutilmetakrilatu (PBMA).

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris baigėsi 0,85 m gylyje nei radinių, nei organinės medžiagos liekanų nerasta.

*

Organinės medžiagos pavyzdžiai buvo pristatyti į LTSR Dailės muziejaus P. Gudyno vardo muziejinių vertybių restauravimo ir konservavimo centrą. Cheminių reakcijų bei plonasluoksniš chromatografijos metodu šiuos pavyzdžius ištyrė restauratorė J. Senvaitienė. Tyrimo rezultatai tokie:

Organinė medžiaga įvijų viršuje – baltyminės kilmės medžiaga (gal oda?)

Organinė medžiaga įvijų išorėje – mediena

Organinė medžiaga po įvijomis, kapo dugne:

viršutinis (arčiausiai įviių) – gyvulinės kilmės baltyminė medžiaga (gal oda?)

vilnonis audinys

organinės substancijos sluoksnis (neidentifikuotas)

mediena

organinės substancijos sluoksnis (neidentifikuotas) (5).

Ekspertizės rezultatai leidžia daryti prielaidą, jog mirusioji buvo palaidota karste, o jos rūbams ar kitoms įkapėms naudota oda ir vilnonis audinys.

Vyro kapas 30

0,7 m gilyje nuo žemės paviršiaus, kv. E 2, 3, 1; F 3, 4, atsidengė kapo duobės kontūras, orientuotas R-V kryptimi. Duobės kontūras pailgos formos, užapvalintais galais, R galas kiek platesnis. Duobės ilgis 2,16 m, plotis R gale 0,69 m V – 0,61 m. Kapo duobė nėra visiškai taisyklinga: Š ir P jos sienose pastebimi nedideli profiliaivimai. Kapo duobės Š pusėje pastebėtas šviesesnės žemės „dvigubas“ kontūras, kuris tarsi gaubė Š sieną ir gerai atsiskyrė nuo tamsiai pilkos kapo duobės (žr. kapo 30 planą).

0,7 m horizonte, R duobės gale, atsiskleidė griaučių likučiai ir pasirodė geležinis įmovinis kirvis. 0,82 m gilyje atidengtas visas kapas. Griaučių išlikę tik pakauškaulis, nežymūs šlaunikaulių ir blauzdikaulių fragmentai. Sprendžiant iš jų, mirusysis buvo palaidotas kiek neįprastai: atrodo, mirusiojo kūnas buvo pritrauktas arčiau Š duobės krašto ir, galimas dalykas, kiek pasuktas ant kairiojo šono. Neįprasta ir kapo duobės plokštuma: galvūgalyje dirbiniai ir pakauškaulio likučiai atsidengė 0,7 m horizonte, o kojūgalyje esantis peilis – 0,82 m horizonte. Matyt kapo duobė buvo iškasta kiek nuožulniai V kryptimi, o aukščio skirtumas tarp galvūgalio ir kojūgalio sudarė 0,12 m. Orientuotas į ŠR 88° kryptimi.

Įkapės:

0,37 m atstumu nuo R duobės pakraščio ir 0,1 m nuo centrinės kapo ašies, įstrižai jos, rastas geležinis įmovinis kirvis, kurio ašmenys buvo atkreipti į Š kapo sieną (žr. kapo 30 planą). Susidarė įspūdis, jog kirvis kadaise buvo įsmeigtas į kapo dugną mirusiojo dešiniojo peties srityje, ir, laikui bėgant, nusviro. Apie tai liudija įmovos kampas, ašmenų padėtis ir vidinėje kirvio pusėje išlikę audinio, austo „eglutės“ raštu, fragmentas. Turint omenyje neįprastą kūno padėtį duobės atžvilgiu ir audinio fragmentą vidinėje kirvio pusėje, galima prielaida, jog mirusysis nebuvo palaidotas karste. Krūtinės srityje dešinėje jos pusėje, 0,08 m kojūgalio link nuo kirvio įmovos rasta žalvarinė laiptelinė segė, kurios įvija atkreipta į Š duobės sieną. Ji taip pat įstrižai centrinės kapo ašies atžvilgiu. 1,1 m atstumu nuo R kapo duobės pakraščio, išilgai kairiosios kojos blauzdikaulio, išilgai centrinei kapo ašiai, smaigaliu galvūgalio link rastas geležinis peilis, kurio ašmenys buvo atgręžti į P kapo duobę.

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris baigėsi po 0,10 m, nei radinių, nei organinės medžiagos likučių nerasta.

Kapas 31

0,81–0,85 m gilyje nuo žemės paviršiaus, kv. D2, E2, F3, atsidengė labai nežymus kapo duobės kontūras, orientuotas Š-P kryptimi. Duobės kontūras pailgos formos, užapvalintais galais, jos ilgis 1,93 m, plotis – 0,52–0,55 m. Preparuojant duobę, pastebėta smulkių medžio angliukų.

Tame pačiame horizonte atsidengė ir griaučių likučiai: pakauškaulio fragmentai. Kiti griaučiai visai sunykę, galima buvo įžiūrėti tik dubenkaulio „šešėlį“, Sprendžiant iš kontūro, likusių griaučių padėties mirusysis buvo orientuotas į ŠR 12° kryptimi.

Įkapės:

0,38 m atstumu nuo likusių pakauškaulio kaulų, kojūgalio link, krūtinės srityje rastas žalvarinis statinėlinis smeigtukas su geležine adata (žr. kapo 31 planą).

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris baigėsi 0,9 m gilyje nuo žemės paviršiaus, nei radinių, nei organinės medžiagos liekanų nerasta.

*

Tyrinėjant plotą XVI, 0,8 m gilyje nuo žemės paviršiaus, kv. F3, tarp kapų 30 ir 31, atidengta nedidelė, 0,32 m skersmens, laužavietė. Greičiausiai ji turėtų priklausyti kapo 30 kompleksui.

Suardytas moters kapas 32

0,75 m gilyje nuo žemės paviršiaus, kv. A 11, 12, B 11, 12, atsidengė 1,0×1,1 m skersmens ūkinės duobės kontūras. 0,9 m gilyje V jos pusėje atsidengė buvusios kapo duobės V galas, kuris tęsėsi į V nuo ūkinės duobės 0,29 m. Duobė buvo užapvalintais galais, jos plotis – Š-P kryptimi – 0,61 m (žr. kapo 32 planą).

Kapas suardytas kasant ūkinę duobę. Griaučių visiškai neišliko. Pirminėje padėtyje rastas 0,2×0,11×0,10 m dydžio akmuo, buvęs dešiniajame mirusiosios galvūgalyje, o kairiajame galvūgalyje, 0,21 m atstumu nuo V kapo duobės galo atsidengė įviiinis antsmilkinis, į Š nuo jo, už 0,03 m rasta smeigtuko geležinės adatos dalis. Sprendžiant pagal šiuos radinius, mirusioji galėjo būti orientuota į V 270° kryptimi.

Manant, kad dalis kapo dirbinių galėjo atsидurti ūkinėje duobėje, atlikti jos tyrimai. 1,22 m gylje nuo žemės paviršiaus, ūkinės duobės ŠV pakraštyje rasti radiniai iš sunaikintos kapo 32. Tai žalvarinė segė trikampėje kojele (6) ir žalvarinis ritinis smeigtukas, kuriam, tarsi, tiko anksčiau atidengtoji geležinės adatos dalis. Š ūkinės duobės pakraštyje, tame pat gylje, buvo atidengti du nedideli, 0,23×0,21×0,1, 0,17×0,11×0,08 m dydžio, akmenys, kurie greičiausiai, priklausė suardytam kapui (žr. kapo 32 planą).

Šios ūkinės duobės tyrimai buvo pratęsti iki 2,1 m gylio tačiau jokių dirbinių iš kapo 32 daugiau nebuvo rasta.

Patikrinus kapo 32 vietą, plotas XVI buvo tiriamas toliau. Visame plote vyravo smėlio sluoksnis, tik buvusio ūkinio pastato vietoje žemė buvo tamsios spalvos. Šioje vietoje 1,45 m gylje, buvo susidurta su molio sluoksniu. Pasiėkus V ploto gale 1,4 m, o R 1,6 m gylj, galutinai paaiškėjo natūrali sluoksnų prigimtis, ir ploto tyrinėjimai buvo nutraukti.

Plotas XVII

Plotas XVII (12×4–3×1 m) išplanuotas ŠR-PV kryptimi, apėmė dalį 1983 m tirtąjo ploto II ir atsirėmė į 1984 m. tirtąjį plotą VII (žr. kapinyno situacijos planą). ŠR kraštinė žymėta raidėmis A, B, C, D, E (ties 5, 6, 7, 8 metrais), o ŠV – skaitmenimis 1...12.

Nuėmus velėną, 0,35 m gylje nuo žemės paviršiaus kv. A 1, 2, 3; B 1, 2, 3; D1, 2, 3, atsidendė 1983 m. tirtąjo ploto dalis, o kv. A4, 5; B4; D4, 5 susidurta su netaisyklingos konfiguracijos dėme, kurios spalva ir žemės sudėtis priminė dažnai šiame kapinyne randamas ūkinės duobės (žr. ploto XVII planą).

0,42 m gylje, kv. B2, atsidendė atsiktinis radinys – žalvarinis juostinis žiedas, o kv. D6, 0,36 m gylje, žalvarinės pasaginės segės fragmentas.

Suardytas kapas 33

0,74 m gylje nuo žemės paviršiaus, kv. D5, 6, 7, E 5, 6, 7, atsidendė neryškus kapo duobės kontūras, orientuotas Š-P kryptimi. Duobė buvo pailgos formos, užapvalintais galais, jos ilgis 2,04 m, plotis Š gale – 0,84 m, P – 0,72 m. (žr. kapo ploto XVII planą).

0,86 m gylje pradėjo rodytis kapo akmenys, kurių padėtis buvo tokia: 0,5 m nuotolyje nuo P kapo duobės pakraščio, dešinėje centrinės kapo ašies pusėje buvo pradėtas 0,21×0,23×0,9 m dydžio akmuo; antrasis akmuo, 0,15×0,14×0,08 m dydžio, buvo rastas 0,11 m nuotolyje į PV nuo centrinio akmens; trečiasis akmuo, pailgos formos, 0,3×0,16×0,08 m dydžio, ilgąja kraštine orientuotas lygiagrečiai centrinei kapo ašiai, buvęs padėtas už 0,06 m į ŠR nuo centrinio akmens (žr. kapo 33 planą). 1,09 m gylje atsidendė kapo likučiai: griaučių visai neliko: tik 0,23 m nuotolyje nuo P duobės pakraščio atidengti penki apatinio žandikaulio fragmentai, kurių padėtis leidžia manyti, jog mirusysis buvo orientuotas į PV 188° kryptimi.

Įkapės:

0,31 m nuotolyje nuo P duobės pakraščio, apatinio žandikaulio kairėje pusėje atsidendė neaiškios paskirties dirbinys. Jis susideda iš tokių dalių: žalvarinis juostinis žiedas, sujungtas su žalvarine įvija, kurios viduje buvo įstatytas geležinis strypelis, o gale padarytas kabliukas, ir ji taip sukabinta su žiedu; priešingoje pusėje žiedas sujungtas tiesiog su geležine viela. 0,04 m nuo šio dirbinio, kojūgalio link, rasti sunykusios geležies pėdsakai. Atrodo, jog tai galėjo būti geležinis lazdelinis smeigtukas, kurio išliko dalis adatos. Š kapo duobės pačiame gale, 0,10 m į R nuo centrinės kapo ašies, galvute į PR rastas žalvarinis adatos formos smeigtukas (ar adatos?), kurio dalis adatos buvo nulaužta.

Nuėmus radinius ir toliau tiriant kapo 33 duobės vietą, atsidendė po juo esančio kapo duobės kontūras.

Moters kapas 34

1,13 m gylje, kv. D5, 6, 7, E5, 6, 7, atsidendė kapo kontūras, orientuotas ta pačia, Š-P kryptimi. Duobė pailgos formos, užapvalintais galais, 1,96×0,64 m dydžio.

1,15 m gylje, P duobės gale, atsidendė žalvarinė antkaklė kūginiais galais ir apatinio žandikaulio fragmentai. Iš kitų kaulų išliko dešiniojo ir kairiojo dilbio kaulų fragmentai bei kairiojo blauzdikaulio fragmentas. Be to, žemėje gana gerai matėsi griaučių „šešėlis“. Sprendžiant iš likusių kaulų bei įkapių padėties, mirusysis buvo palaidotas aukštielninkas, galva orientuotas į PV 188° kryptimi. Dešinioji ranka sulenкта buku kampu ir padėta ant dubens, kairioji – stačiu kampu ir padėta krūtinės srityje. Kiek neįprasta kojų padėtis: dešinioji koja ištiesta, o kairioji – atmesta į šalį, sulenкта buku kampu taip, kad abejos pėdos, rodos, liėtė viena kitą (žr. kapo 35 planą).

Įkapės:

0,22 m nuotolyje nuo P duobės galo, maždaug kapo duobės centre, atsidendė žalvarinė antkaklė kūginiais galais, kurios kūgeliai buvo atkreipti į P kapo sieną. Ant dešiniojos rankos buvo užmautos dvi pusapvalio skersinio pjūvio apyrankės; tokios pas 2 apyrankės rastos krūtinės srityje, puošusios kairę ranką. Čia pat, kairėje krūtinės pusėje, statmenai kapo ašiai, rastas žalvarinis statinėlinis smeigtukas su geležine adata. Jo galvutė buvo nukreipta į rytus. Ant dešiniojos rankos pirštų buvo užmautos žalvarinis įvijinis žiedas.

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris buvo pasiektas 1,27 m gylje, nei radinių, nei organinės medžiagos liekanų nerasta.

Moters kapas 35

0,74 m gylyje nuo žemės paviršiaus, kv. C, D6, D7, atsidengė kapo duobės kontūras, orientuotas Š-P kryptimi. Duobė pailgos formos, užapvalintais galais, jos ilgis 1,8 m, plotis Š gale – 0,64, P – 0,74 m. 1,31 m gylyje atsidengė moters kapas. Sprendžiant iš likusių griaučių – apatinio žandikaulio ir abiejų rankų dilbio kaulų fragmentų – mirusioji buvo palaidota aukštiełninka, galva orientuota į PR 170° kryptimi. Rankos, kiek galima spręsti, buvo sulenktos buvo sulenktos buku kampu, ir plaštakos lietė viena kitą (žr. kapo 34).

Įkapės:

Galvūgalyje, P duobės pakraštyje, rasti 4 žalvarinių įvijų fragmentai, kurie, galimas dalykas, priklausė kažkokiam galvos papuošalui. Apatinio žandikaulio kairėje pusėje aptiktas neaiškios paskirties dirbinys tokios pat konstrukcijos, kaip ir kape 33. Čia taip pat atsidengė žalvarinis juostinis žiedas, prie kurio buvo žalvarinės įvijos (žr. kapo eksplikaciją). Sunku kol kas paaiškinti šio dirbinio paskirtį. Tačiau prie jo buvo daug kažkokios organinės medžiagos ir, galimas daiktas, juo naudotasi drabužiams papuošti ar susegti. Galvūgalyje kairėje pusėje, 0,12 m į PV nuo apatinio žandikaulio likučių, buvo padėti trys neapdirbtos gintaro gabaliukai. Gal tai gintaro žaliava? Abejot mirusiosios rankas puošė žalvarinės įvijinės apyrankės, o ant dešinėsios rankos piršto buvo užmautas juostelinis žiedas, padarytas iš plonos skardelės ir puoštas iškilios sferos ornamentu. Preparuojant abejas apyrankes, susidurta su intensyviu organinės medžiagos sluoksniu, kurį konservavus vietoje pristatėme minėtąjį restauravimo ir konservavimo centrą. J. Senvaitienės atliktas analizės dėka paaiškėjo, jog ši organinės medžiagos masė nevienalytė: žvelgiant iš apyrankių sąlyčio su medžiaga pusės pirmąjį sluoksnį sudaro vario lydinio korozija, antrasis sluoksnis – vilnonis audinys, trečiasis – plaušų sluoksnis sumaišytas su klijais (gyvulinės kilmės baltymai). Prof. E. Šimkūnaitė identifikavo augalinio plaušo prigimtį – tai švendrai. Ketvirtąjį sluoksnį sudarė mediena. Analizės rezultatai nurodo, jog mirusioji, greičiausiai, buvo palaidota mediniame karste. Tikrinant kapo dugną, kuris buvo pasiektas 1,4 m gylyje, nei dirbinių, nei organinės medžiagos liekanų neaptikta.

*

Tyrinėjant plotą XVII, 0,6 m gylyje nuo žemės paviršiaus, kv. A6, 7, 8, B6, 7, 8, C6, atsidengė 36, 37 kapų kontūrai, orientuoti PV-ŠR kryptimi ir besiliečiančių ilgosiomis kontūrų kraštinėmis.

Moters kapas 36

0,6 m gylyje, kv. B6, 7, 8, C6, atsidengė kapo duobės kontūras, orientuotas PV-ŠR kryptimi. Duobė buvusi pailgos formos, užapvalintais galais, jos ilgis – 2,21m, plotis PV – 0,76, ŠR – 0,6 m. Preparuojant kapo duobę, 1,21 m gylyje, kv. B7, 0,64 m į ŠR nuo PV duobės pakraščio atsidengė kapo 36 papildomos įkapės: vaikiška žalvarinė antkaklė dirželiniais galais, kurios dėžutė buvo išjudinta iš savo pirmykštės vietos ir rasta už 5,5 m į PR nuo pačios antkaklės. 3,5 m į ŠR nuo antkaklės, beveik statmenai centrinei kapo ašiai rastas žalvarinis lazdelinis smeigtukas. 13,8 cm į ŠR nuo antkaklės atsidengė nedidelė karolių apvarėlė, kuri buvo sudaryta iš žalvarinių įvijų, dviejų gintarinių dvigubo nupjauto kūgio ir vieno raudonos emalės statinaitės formos karolių (žr. kapo 36 pav. įkapių planą). Antkaklės lankelio kairėje pusėje rasta organinės medžiagos. Jos analizė parodė, kad tai medienos likučiai. Galima manyti, jog šie papildomi papuošalai buvo sudėti į medinę dėžutę, kuri turėjo būti padėta ant mirusios karsto.

1,45 m gylyje atsidengė moters kapas. Iš griaučių belikę tik dešinėsios ir kairiosios rankos dilbio kaulų fragmentai. Sprendžiant iš jų, dešinioji ranka buvo sulenka smailiu kampu ir padėta krūtinės srityje, kairioji sulenka bukesniu kampu ir padėta juosmens srityje (žr. kapo 36 planą). Mirusioji, greičiausiai, buvo palaidota aukštiełninka, galva orientuota į PV 200° kryptimi.

Įkapės:

PV kapo duobės pakraštyje viršugalvyje, 11 cm nuotolyje nuo žalvarinių dėžučių antkaklių rastas galvos dangos papuošalas, suris sudarytas iš tokių dalių: 1) puslankio forma sudėstytos 4 žalvarinės plokštelės, jungiančios papuošalą su galvos danga, 2) prie paskutiniosios šliejosi plokščia įvija, 3) su šia, matyt vilnonio siūlo pagalba, buvo sujungta žalvarinė tuščiaavidurė įvija, 4) prie jos prijungtos dvi įvijos, besibaigiančios dvigubo nupjauto kūgio formos gintariniu karoliu, 5) šis karolis atskiria dar dvi žalvarines įvijas, kurios savo ruožtu taip pat užbaigtos tokiu pat, dvigubo nupjauto kūgio formos gintariniu karoliu.

6 cm PV link nuo antkaklių radimo vietos atsidengė 4 žalvarinės plokštelės, sudėstytos viena šalia kitos po 2 vienoje eilėje. Kaklo srityje rastos dvi žalvarinės antkaklės dėželiniais galais, besiskiriančios dėželių skaičiumi ir dydžiu. Jų vidinėje pusėje atsidengė karolių vėrinys, sudarytas iš cilindro formos mėlynos spalvos emalės karolių, kurie perskirti gintariniiais dvigubo nupjauto kūgio ar statinaitės formos karolių grupėmis (po 2 karolius). Ant dešinėsios mirusiosios rankos buvo užmautas 4 žalvarinės trikampio skersinio pjūvio apyrankės, o pirštų srityje – 2 žalvariniai įvijiniai žiedai. Kairiąją ranką puošė 2 žalvarinės trikampio skersinio pjūvio apyrankės ir 2 žalvariniai žiedai, iš kurių vienas įvijinis, o kitas – juostinis. Krūtinės srityje, 13 cm kojūgalio link nuo antkaklių atidengė krūtinės papuošalo dalys (žr. kapo 36 planą). Šis papuošalas sudarytas taip prie dviejų apskritimo formos kiauraraščių smeigtukų (7) prijungti kiauraraščiai grandinėlių skirstikliai, sujungti 5 eilėmis grandinėlių. Preparuojant krūtinės papuošalo aplinką, susidurta su gausiomis organinės medžiagos liekanomis. J. Senvaitienės teigimu ši medžiaga – vilnonio audinio likučiai. 33 cm į ŠR nuo antkaklių radimo vietos, ant

susivijusių krūtinės papuošalo grandinėlių rasta žalvarinė laiptelinė segė, kurios įvija buvo atgręžta centrinės kapo ašies link.

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris pasiektas 1,50 m gylyje, nei organinės medžiagos liekanų, nei įkapių nerasta.

Moters kapas 37

0,6 m gylyje nuo žemės paviršiaus, kv. A6, 7, 8, B6, 7 atsidengė kapo duobės kontūras, orientuotas PV-ŠR kryptimi. Duobė buvusi pailgos formos, užapvalintais galais. Jos ilgis 2,18 m, plotis PV gale 0,68 m, ŠR – 0,6 m.

1,45 m gylyje nuo žemės paviršiaus atsidengė moters kapas. Griaučiai visiškai sunykę, išliko tik dilbio kaulų fragmentai apyrankių viduje. Sprendžiant iš jų, moteris buvo palaidota aukštelninka, galva nukreipta į PV 198° kryptimi, rankos sulenktos stačiu kampu ir sudėtos lygiagrečiai juosmens srityje (žr. kapo 37 planą).

Įkapės:

PV kapo duobės pakraštyje, kiek įstrižai kapo ašiai, koteliu į P rastas geležinės ylos su mediniu koteliu fragmentas. Kaklo srityje atsidengė du karolių vėriniai. Abu vėriniai sudaryti iš žalvarinių įvijų, į kurias įkomponuota po 2 karolius: vienoje įvijoje gintariniai dvigubi nupjauto kūgio formos gintariniai, antroje – tokios pat formos gintariniai ir statinaitės formos emalės karoliai. 12 cm į ŠR, kojūgalio link, krūtinės srityje, lygiagrečiai kapo ašiai, galvute į PV rastas žalvarinis smeigtukas su buožele galvutės viršūnėje. Antrasis tokios pat formos smeigtukas buvo padėtas dešinėje mirusiosios krūtinės pusėje, lygiagrečiai pirmajam ir 16 cm nuo jo. Jo adata dengė dešinėsios rankos apyrankes. Prie antrojo smeigtuko šliejosi pasagos formos geležies rūdžių telkinys. Nustatyti šioje vietoje buvusio daikto paskirtį tyrinėjimų metu nepavyko. Todėl visas daikto preparatas buvo pristatytas į minėtą restauravimo centrą. Padarius Rentgeno nuotraukas, paaiškėjo, jog prie žalvarinio smeigtuko galvutės buvo prijungta geležinė grandinė (rasti ir du žalvariniai žiedeliai, kurių vienas, didesnis, buvo įvertas į žalvarinio smeigtuko galvutę), sujungta su geležiniu lazdeliniu smeigtuku. Vykstant geležies erozijai ir susidarė keista geležies rūdžių konfiguracija. Ant dešinėsios mirusiosios rankos 4 žalvarinės pusapvalio skersinio pjūvio apyrankės, o pirštų srityje – žalvarinis įvijinis žiedas. Tokios pat dvi apyrankės atidengtos kairiosios rankos vietoje. Čia pat rastas dar vienas žalvarinis įvijinis žiedas.

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris baigėsi už 10 cm, nei organinės medžiagos liekanų, nei radinių nerasta.

Suardytas moters (?) kapas 38

0,73 m gylyje nuo žemės paviršiaus, kv. B10, C9, 10 atsidengė neryškus kapo duobės kontūro fragmentas, orientuotas R-V kryptimi. Kontūras buvo įžiūrimas tik Š kapo duobės pusėje.

Tame pat gylyje atsidengė ir kapo radiniai. Iš griaučių galima buvo atsekti tik dešiniojo šlaunikaulio galvutės vietą.

Sprendžiant iš kapo duobės orientavimo, radinių vietos, mirusioji, matyt, buvo orientuota į PR 98° kryptimi (žr. kapo 37 planą).

Įkapės:

R duobės pakraštyje, 5 cm nuo jos, įstrižai kapo ašiai ir įvija į PV rasta žalvarinė laiptelinė segė. Prie pat jos kojulės pabaigos atsidengė žalvarinio įvijinio antsmilkinio (?) fragmentai, kurie visai sunykę, ir paimti jų nepavyko. 0,55 m į V nuo duobės R pakraščio ir 0,15 m į P nuo Š duobės pakraščio rastas gintarinis karolis.

Tikrinant kapo duobės dugną, kuris buvo pasiektas 0,85 m gylyje nuo žemės paviršiaus, nei radinių, nei organinės medžiagos liekanų nerasta.

Moters kapas 39

Tyrinėjant kapą 36, ir skutant visą plotą iki šio kapo lygio, Š ploto sienoje, kv. C3, 4 sandūroje kur buvo 1983 m. tyrinėtas plotas II, 1,41 m gylyje nuo žemės paviršiaus, buvo pastebėta atsidengusi žalvarinė grandinė. Manant, jog čia gali būti kapas, buvo pakartotinai tyrinėjami kv. C1, 2, 3, D1, 2, 3 (žr. ploto XVII planą).

1,41 m gylyje, kv. C3 atsidengė moters kapo dalis, galva orientuota į ŠV 352° kryptimi. Išliko tik galvos ir dalis krūtinės srities. Likusioji kapo dalis buvo sunaikinta, kasant ūkinę duobę, kurios netaisyklingi kontūrai atsidengė kv. A4, 5, B4, C4, 5 (žr. ploto XVII planą). Griaučių išlikę sunykusi kaukolė ir šonkaulių fragmentai. Mirusioji buvo palaidota aukštelninka, galva nusvirusi į dešinę pusę, mediniame karste. Kairėje galvūgalio pusėje aptiktas 25,5 cm ilgio ir 1,5 cm pločio karsto fragmentas. Viršugalvyje karsto briaunos fragmentas platesnis, 2,3 cm pločio ir 15,6 cm ilgio. Karstas nebuvo skobtinis: viršugalvyje įstatytas karsto pertvaros pluoštas statmenas kairiosios karsto briaunos pluoštui.

Įkapės:

Kaukolės viršutinėje dalyje atsidengė galvos dangos papuošalas, sudarytas iš nedidelių, 0,6×0,6 cm žalvarinių kvadratinų plokštelių, kurių centre padaryta išgaubta sfera. Tokios plokštelės buvo pritvirtintos prie galvos dangos keturiomis eilėmis ir puošė tik galvos dangos priekinę dalį. Apatinėje plokštelių eilėje specialiais žalvariniais žiedeliais su medžiaga sujungti keturi dvigubi kilpiniai pakabučiai. Atrodo, kad tarp kiekvieno iš jų būta po 3,9 cm tarpo. Galvos dangos papuošalui priklauso ir žalvarinė 9,5 cm ilgio adata, kuri, matyt, tvirtino galvos dangą. Ji rasta lygiagrečiai papuošalui, kaukolės pačioje pabaigoje. Prie pat kaukolės viršugalvio rastas statinaitės formos gintarinis karolis (žr. kapo 39 planą).

Kaklo srityje rastos dvi žalvarinės antkaklės kūginiais galais su pakabučiais ir du vėriniai.

Arčiausiai kaklo atsidengė vėrinys iš žalvarinių lazdelės pavidalo pakabučių, kuris sukomponuotas tokia seka: prie kiekvieno lazdelės formos pakabučio galvutės iš abiejų pusių jungiami žalvariniai trikampio pjūvio žiedeliai, kurie suverti, atrodo, vilnonio siūlo pagalba į vientisą vėrinį. Abi kūginės antkaklės skiriasi kugelių ornamentika ir pakabučių forma. Pirmosios antkaklės kūgeliai puošti dvigubais ranteliais, kurie dalina kūgelio sferas į vienodus trikampus. Abejose lankelio pusėse išlieka po tris ašelės pakabinimus su šios antkaklės pakabučių konstrukcija gana sudėtinga. Prie ašelių žalvarinių žiedelių pagalba pakabinta po vieną skirstiklį. Jis stačiakampio formos, kiauraraštis, sudarantis nevienodus trikampus. Šio skirstiklio pabaigoje išlieka po dvi ašeles, prie kurių žalvarinių žiedelių pagalba prikabinta po du pailgos formos kiauraraščius pakabučius, kurių siauruose galuose taip pat išlietos ašelės. Visą šį papuošalą užbaigia pasagėlės formos pakabučiai su ataugėlėmis galuose.

Antrosios antkaklės kūgeliai puošti koncentriniais grioveliais. Abejose laukelio pusėse išlieta taip pat po 3 ašeles. Šios antkaklės konstrukcija kiek paprastesnė: į ašelę įvertas didesnis žiedelis, prie kurio taip pat žiedelių pagalba prikabinta po 3 branktelius su ašelėmis galuose. Kiekvienas iš šių branktelių užbaigtas pusmėnulio formos kiauraraščiais pakabučiais su ataugėlėmis galuose.

0,27 m į P nuo apatinio žandikaulio, galvute į ŠV, įstrižai kapo ašiai rastas žalvarinis statinėlinis smeigtukas su pusmėnulio formos kiauraraščiu pakabučiu-skirstikliu, kurio gale išlietos 3 ašelės. Per šias ašeles buvo įverta po stambesnį žiedelį, prie kurio jungėsi žalvarinė grandinė (pirmajame įvertos dvi grandinės). Šios grandinės nevienodo ilgio, sutrauktos. Matyt turėjo būti ir antras analogiškas smeigtukas, tačiau jis pražuvo, kai buvo sunaikinta likusioji kapo dalis.

Nuėmus kaukolę, atsidengė plytos spalvos organinės medžiagos likučiai, prie kurios į vieną daiktą buvo sulipę antkaklių pakabučiai. Čia pat atsidengė ir nedidelis vėrinys, sudarytas iš statinaitės formos tuščiaidurių žiedelių, dviejų dvigubo nupjauto kūgio formos gintarinių ir vieno stambaus emalio karolio, puošto mėlynos ir raudonos spalvos juostelėmis (žr. kapo 39 planą) (2).

Toliau tikrinant kapo duobės dugną, nei radinių, nei organinės medžiagos liekanų nerasta.

*

Nuėmus kapą 39, plotas buvo toliau skutamas, kol 1,7 m gilyje nuo žemės paviršiaus paašėkėjo natūrali sluoksnių prigimtis, susidedanti iš geltonos spalvos molio ir žvyro intarpų, P ploto krašte pereinančio į ištisinį žvyro sluoksnį. Tuo ploto XVII tyrinėjimai buvo baigti.

III. Trumpos išvados

1986 m. tyrinėjimuose buvo ištirti 2 plotai (XVI, XVII) – iš viso 123 kv.m žemės plotas.

Rasta 11 nedegintų mirusiųjų kapų (Nr. 29–39).

Visi tirtieji kapai datuojami II a. pab.–III a. po Kr.

Kasinėjimai bus tęsiami 1988 m.

IV. Radinių sąrašas (8)

Moters kapas 29

1. Įvija, žalvarinė, Ø 2,9, trijų įvijų, padaryta iš apvalios 0,24Ø vielos. Priekinė pusė, ten, kur yra įvijų galai, visas plotas ornamentuotas skersinių brūkšnelių raštu.
2. Įvija, žalvarinė, Ø2,9, buvusi taip pat trijų įvijų, padaryta iš apvalios, 0,20Ø vielos. Priekinė pusė ornamentuota taip pat, kaip ir anksčiau aprašyta įvija.

Vyro kapas 30

1. Kirvis, geležinis, įmovinis. H – 15,9, ašmenų plotis 4,6, įmovos Ø4,3, vidinis Ø3,1. Įmovoje yra išlikę medžio likučių.
2. Segė, žalvarinė, laiptelinė. Eksponuojama LTSR taikomosios ir dekoratyvinės dailės muziejuje.
3. Peilis, geležinis, tiesia nugarėle, L – 17,8, įkotės C – 5,2, ašmens plotis – 2,3, nugarėlės storis – 0,6. Įkotelėje yra medžio likučių.

Kapas 31

1. Smeigtukas, žalvarinis, statinėlinis. Eksponuojamas LTSR Taikomosios ir dekoratyvinės dailės muziejuje.

Moters kapas 32

1. Antsmilkinis, įvijinis, žalvarinis, labai sunykęs, sulūžęs į eilę gabalėlių. Skersmuo galėjo būti – 3,9. Padarytas iš pusapvalio pjūvio juostelės, kurios plotis – 0,23, storis – 0,11.
2. Segė, žalvarinė, trikampe kojele. Eksponuojama LTSR Taikomosios ir dekoratyvinės dailės muziejuje.
3. Smeigtukas, žalvarinis, ritinis. Eksponuojamas LTSR Taikomosios ir dekoratyvinės dailės muziejuje.

Kapas 33

1. Neaiškios paskirties dirbinys. Žalvarinis užleistais galais žiedas padarytas iš beveik stačiakampio pjūvio juostelės, kurios plotis – 0,56, storis – 0,09. Iš vienos pusės išlikę 10 žalvarinių žiedelių, kurių Ø0,4, plotis 0,12. Per juos perverta geležinė viela ir sujungta su žiedu. Kitoje pusėje buvo tik geležinė viela.
2. Smeigtukas, geležinis, lazdelinis. Išlikęs nedidelis fragmentėlis, adatos dalis, kurios Ø0,38.
3. Smeigtukas, žalvarinis, adatos formos (adata?). Padarytas iš keturkampio pjūvio, 0,23×0,25 dydžio, lazdelės, kuri ąselės dalyje suplota ir siekia 0,13 storio. Galvutė rombo formos, 1,65 ilgio ir 0,44 pločio. Šio rombo viduje išpjauta pailgos formos skylė, kurios L – 0,78, plotis – 0,12. Smeigtuko bendras ilgis iki lūžimo vietos – 6,78. Jokių ornamentikos pėdsakų nerasta.

Kapas 34

1. Įvijos, žalvarinės. Sunykusios, išlikę paskiri fragmentai, kurie sudarė apie 4 cm ilgį. Padarytos iš trikampio pjūvio vielelės, kurios plotis – 0,11, storis – 0,06.
2. Neaiškios paskirties dirbinys. Žalvarinis žiedas padarytas pusapvalio pjūvio juostelės, kurios plotis – 0,6, storis – 0,15. Prie šio žiedo esančios įvijos padarytos iš trikampio pjūvio juostelės, kurios plotis 0,06, storis – 0,03. Įvijos (išliko 3) L – 2,6; 2,25; 1,6, Ø0,36.
3. Gintaro žaliava. Neapdirbtų gintaro gabaliukų būta trijų. Jų ilgiai – 3,6; 2,5; 3,2, pločiai – 1,5; 1,0; 1,9.
4. Apyrankė, žalvarinė, įvijinė, 8 įvijų. Padaryta iš pusapvalio pjūvio juostelės, kuri ornamentuota 5 brūkšnelių grupelėmis. H - . Juostelės plotis - , storis - . Apyrankės skersmuo .
5. Apyrankė, žalvarinė, įvijinė, 3 įvijų. Padaryta iš pusapvalio pjūvio juostelės, kuri ornamentuota kaip ir anksčiau aprašytoji. Juostelės plotis - , storis - . Apyrankės skersmuo .
6. Žiedas, žalvarinis, juostinis. Padarytas iš plokščios juostelės, kurios plotis 1,66, storis – 0,05. Deformuotas ir buvo sulaužytas, atstatytas restauracijos metu. Žiedas ties vienu galu puoštas iškilia sfera, kurios Ø0,77. Tai padaryta iškalus blogąją juostelės pusę. Žiedo Ø1,9

Kapas 35

1. Antkaklė, žalvarinė, kūginiais galais. Lankelio dydis 137×13,0. Lankelis padarytas iš 0,3Ø vielos, kuri ties lankelio viduriu išplatėja ir siekia 0,49Ø. Kūgeliai 0,87 aukščio ir 1,02 skersmens. Antkaklė nuo lankelio vidurio užsegimo link puošta tordiravimo imitacija, kuri iš abiejų pusių „apreminta“ skersinių brūkšnelių grupėmis. Kūgeliai puošti koncentrinį griovelių raštu, o susidariusios briaunelės – smulkiomis įkartomis.
2. Apyrankė, žalvarinė, trikampio skersinio pjūvio, užkeistais galais, 5,6×5,4 dydžio. Padaryta iš 0,84 pločio ir 0,23 storio juostelės, kuri puošta išilginių griovelių raštu. Galai „apreminti“ dvigubų skersinių brūkšnelių grupėmis, o plotas tarp jų – tinkliniu raštu.
3. Apyrankė, žalvarinė, trikampio skersinio pjūvio, užkeistais galais, 5,7×5,2 dydžio. Padaryta iš 0,81 pločio ir 0,2 storio juostelės. Ornamentuota taip pat, kaip ir Nr. 20 aprašytoji.

4. Apyrankė, žalvarinė, pusapvalio skersinio pjūvio, 6,06×4,8 dydžio. Padaryta iš 0,9 pločio ir 0,13 storio juostelės, kuri puošta „eglutės“ raštu. Galai aprėminti trigubų skersinių brūkšnelių grupėmis, o tarpai tarp jų tinkliniu raštu. Galai šiek tiek susiaurėja – 0,77 pločio.
5. Apyrankė, žalvarinė, pusapvalio skersinio pjūvio, 6,02×4,8 dydžio. Padaryta iš 0,97 pločio ir 0,11 storio juostelės, kuri galuose šiek tiek siaurėja – 0,7 pločio. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 22 aprašytoji.
6. Smeigtukas, žalvarinis, statinėlinis su geležine adata. H – apie 11, kadangi pati adata kiek išlenkta. Galvutės h – 1,9, Ø0,8. Galvutės viršūnėlė puošta grioveliais, kurių iškilusios briaunos sudaro trijų žiedelių įspūdį. Toks pat „žiedelis“ juosia galvutės centrą ties skylute, o apačia užbaigia dviem „žiedeliais“ savo ruožtu šie „žiedeliai“ puošti skersinių kantelių raštu.
7. Žiedas, žalvarinis, įvijinis, 5 apvijų. Skersmuo – 2,2, h – 1,0–1,5. Padarytas iš trikampio pjūvio juostelės, kurios plotis 0,17, storis – 0,11.

Moters kapas 36

Papildomos įkapės

1. Antkaklė, žalvarinė, dėželinė. Lankelio dydis 13,3×12,7. Lankelis padarytas iš 0,35 skersmens vielos, kuri palaipsniui platėja ir ties viduriu siekia 0,5 skersmens. Dėželės link lankelis apjuostas žalvarine juoste, o galai paslėpti dvigubais žiedeliais, kurie puošti skersinių raštelių raštu. Dėželė 1,8 skersmens ir 0,8 aukščio. Dėžutės centras puošta iškilia sfera, 0,5 skersmens, o aplink ją sudėlioti koncentriniai žiedeliai, puošti skersiniais brūkšneliais taip, kad sudaro spinduliuojančios saulės įvaizdį.
2. Smeigtukas, žalvarinis, lazdelinis. Smeigtukas labai sunykęs. L – apie 7,0, galvutės Ø1,9. Adata padaryta iš 0,17 skersmens vielos, galvutės viršūnėlė rombo skersinio pjūvio, 0,2×0,17 dydžio.
3. Vėrinys, sudarytas iš vieno raudonos spalvos emalės karolio (h – 1,2, Ø1,3, skylutės Ø0,5) ir dviejų gintarinių dvigubo nupjauto kūgio formos karolių (h – 0,7, Ø0,99, skylutės Ø0,28; h – 0,4, Ø0,8, skylutės Ø0,28).

Pagrindinės įkapės

1. Galvos dangos papuošalas, sudarytas iš 3 žalvarinių tūbelių, žalvarinės plokščios spiralės, 5 įvijų ir dviejų gintarinių karolių – skirstiklių. Tūbelės padarytos iš plokščios 0,03 storio ir 0,7 pločio juostelės, kurios L – 0,07, Ø0,55; 0,95; 0,65; 0,54; 0,8; 0,55. Arčiausiai prie spiralės esanti tūtelė turi šone skylutę siūlui perverti. Išlikusios spiralės Ø1,4, storis 0,12. Susukta iš plokščios vielės. Pirmosios įvijų L – 1,85, Ø0,33, susuktas iš trikampio pjūvio vielės. Prie jos prijungtų dviejų įvijų L – 2,02, Ø0,36; 2,08, 0,3. Nuo likusių dviejų įvijų atskirtas gintariniu dvigubo, nupjauto kūgio karoliu, kurio h – 0,62, Ø0,96, skylutės Ø0,34. Likusių dviejų įvijų L – 1,76, 1,44, Ø0,35, 0,27. Užbaigiančiojo karolio-skirstiklio h – 0,56, Ø0,9, skylutės – 0,27 skersmuo.
2. Tūbelės, žalvarinės. Padarytos iš plokščios skardos, kurios storis 0,06. Jos L – 0,7, 0,69, 0,76, Ø0,17, 0,6, 0,62. Prie jų buvusios įvijų L – 0,6, Ø0,72. Padaryta iš trikampio pjūvio vielės, kurios plotis – 0,14.
3. Antkaklė, žalvarinė, dėželinė, vienos dėželės. Lankelio dydis – 13,9×11,8. Padarytas iš 0,5 skersmens vielos, kuri dėželės link storėja. Nuo lankelio vidurio apvyniota žalvarine juoste, kuri aprėmintą pradžioje ir pabaigoje dviem dvigubais žiedeliais. Dar vienas dvigubas žiedelis juosia antkaklės lankelį maždaug per vidurį juoste apvynioto lankelio. Tad kiekvienoje pusėje yra po tris dvigubus žiedelius. Dėželės skersmuo 2,5, storis – 0,9. Jos centre iš to paties metalo padaryta išgaubta sfera (Ø0,7), kurią juosia du koncentriniai žiedeliai, dar vienas koncentrinis žiedelis juosia dėžutės pakraštį. Visa dėžutės plokštuma puošta taip, kad sudaro spinduliuojančios saulės įvaizdį.
4. Antkaklė, žalvarinė, dėželinė, dviejų dėželių. Lankelio dydis – 16,7×17,0. Padaryta iš 0,5 skersmens vielos, kuri dėželių link storėja. Nuo lankelio vidurio apvyniota žalvarine viela ir čia lankelio skersmuo siekia 0,9. Ir lankelis, ir dėžutės puošta taip pat, kaip ir Nr. 31 aprašytoji antkaklė.
5. Vėrinys, sudarytas iš emalės ir gintaro karolių. Žvelgiant iš kairiosios kapo pusės į dešinę, vėrinys buvo suvertas taip: 1) mėlynos spalvos cilindrinis emalės karolis (L – 1,8, Ø0,3), 2) gintarinis dvigubo nupjauto kūgio formos karolis (h – 0,5, Ø0,7), 3) statinaitės formos gintarinis karolis (h – 0,73, Ø0,5), 4) mėlynos spalvos cilindrinis karolis (L – 1,4, Ø0,3), 5) gintarinis dvigubo nupjauto kūgio formos karolis (h – 1,2, Ø1,0), 6) gintarinis kūgio formos karolis (h – 0,4, Ø0,9), 7) mėlynos spalvos cilindrinis emalės karolis (L – 1,8, Ø0,3), 8) dvigubo nupjauto kūgio formos gintarinis karolis (h – 0,4, Ø0,7), 9) kūgio formos gintarinis karolis (h – 0,3, Ø0,7), 10) mėlynos spalvos cilindrinis emalės karolis (L – 2,0, Ø0,3), 11) dvigubo nupjauto kūgio formos gintarinis karolis (h – 0,6, Ø0,8), 12) dvigubo kūgio formos gintarinis karolis (h – 0,5, Ø0,85), 13) mėlynos spalvos cilindrinis emalės karolis (L – 1,9, Ø0,3), 14) dvigubo nupjauto kūgio formos gintarinis karolis (h – 0,5, Ø0,8), 15) mėlynos spalvos cilindrinis emalės karolis, sulūžęs į dvi dalis (L – 1,7, 1,8, Ø0,3), 16) geltonos spalvos statinaitės formos stiklo karolis (h – 1,4, Ø1,25).
6. Apyrankė, žalvarinė, pusapvalio skersinio pjūvio, 7,0×5,01 dydžio. Padaryta iš 0,6 pločio ir 0,24 storio juostelės, kuri galuose susiaurinta – 0,5. Visas apyrankės paviršius puošta skersinių griovelių grupių raštu, kurių briaunelėse įmušti brūkšneliai. Tarpai tarp grupių 0,3, o galai užbaigti mažinant griovelių skaičių grupėse, o neornamentuoto ploto ilgis siekia 0,4 cm.

7. Apyrankė, žalvarinė, pusapvalio skersinio pjūvio, 6,85×5,15 dydžio. Padaryta iš 0,57 pločio ir 0,25 storio juostelės kuri galuose susiaurinta – 0,5. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 34 aprašytoji.
8. Apyrankė, žalvarinė, trikampio skersinio pjūvio, 6,9×5,2 dydžio. Padaryta iš 0,6 pločio ir 0,26 storio juostelės, kuri galuose susiaurinta – 0,5. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 34, 35 aprašytosios.
9. Apyrankė, žalvarinė, trikampio skersinio pjūvio, 6,96×5,2 dydžio. Padaryta iš 0,66 pločio ir 0,34 storio juostelės, kuri galuose susiaurinta – 0,5. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 34–36 aprašytosios.
10. Apyrankė, žalvarinė, trikampio skersinio pjūvio, 6,92×5,4 dydžio. Padaryta iš 0,67 pločio ir 0,3 storio juostelės. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 34–37 aprašytosios, tik neornamentuoti tarpai didesni – 0,65 pločio.
11. Apyrankė, žalvarinė, trikampio skersinio pjūvio, 6,95×5,55 dydžio. Padaryta iš 0,7 pločio ir 0,33 storio juostelės. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 38 aprašytoji.
12. Žiedas, žalvarinis, įvijinis, 4 įvijų. Padarytas iš trikampio pjūvio juostelės, kurios plotis – 0,26, storis – 0,12, žiedo galai išploti. Jo $h = 1,6$, $\varnothing 2,3$.
13. Žiedas, žalvarinis, įvijinis. Eksponuojamas LTSR Taikomosios ir dekoratyvinės dailės muziejuje.
14. Žiedas, žalvarinis, įvijinis. Eksponuojamas LTSR Taikomosios ir dekoratyvinės dailės muziejuje.
15. Žiedas, žalvarinis, juostinis. Padarytas iš 0,6 pločio ir 0,1 storio pusapvalio pjūvio juostelės. Žiedo dydis – 2,32×2,2, galai užkeisti.
16. Krūtinės papuošalas, sudarytas iš dviejų smeigtukų su apskrita ažūrine galvute, dviejų išpūsto trikampio formos pakabučių-skirstiklių, kurie tarpusavyje sujungti 5 eilėmis žalvarinių grandelių. Smeigtukų bendras aukštis – 10,4, adatos ilgis iki galvutės centro 8,5. Galvutės $\varnothing 3,9$. Ji puošta dviem eilėm koncentriškai išdėstyty sklyučių raštu. Mažesnėje eilėje yra aštuonios, o didesnėje – 16 netaisyklingo stačiakampio formos sklyučių. Blogojoje smeigtuko pusėje, apačioje, yra išlieta ašėlė, prie kurios žalvariniu žiedeliu pritvirtintas pakabutis-skirstiklis. Jo $h = 7,0$, plotis ties pagrindu – 5,1. Visas paviršius puoštas skersai sukomponuotu kvadratėlių raštu, o pagrinde yra išdėstyta viena eilė sklyučių, kurios primena viršūnėmis sustatytus lygiašonius trikampius. Prie pat pagrindo yra išlietos dvi lygiagrečios linijos. Pakabučiai užbaigti 5 eilėmis ašelių, kurių plotis – 0,5. Prie jų užkabinti žiedeliai, kurie tvirtina grandinėles. Jos padarytos iš trikampio pjūvio vielos. Bendras grandinėlių ilgis – apie 70,0.
17. Segė, žalvarinė, laiptelinė, uždara įvija ir trimis laipteliais. $H = 4,0$, laiptelių plotis – 2,3, 2,5, 2,5. Įvijos $L = 3,5$, skersmuo – 0,5. Įvija puošta skersinių griovelų grupėmis (centre ir kraštuose). Laipteliai – išilginiais grioveliais, kurie, savo ruožtu, dalinti skersinėmis įkartomis. Kojelė puošta koncentrinu griovelų raštu ir sudaro žiedelių įvaizdį. Briaunelės puoštos skersinėmis įkartomis.

Moters kapas 37

1. Yla, geležinė. Išlikęs nedidelis fragmentas, kurio bendras $L = 5,6$. Kotelio su medžio likučiais $L = 3,3$. Meduko storis – 0,7, ylos geležinės dalies $\varnothing 0,45$.
2. Vėrinys, sudarytas iš žalvarinių trikampio pjūvio įvijų su įkomponuotais dviem gintariniais dvigubo nupjauto kūgio formos karoliais. Šiame vėrinyje buvo 118 žalvarinių žiedelių. Karolių $h = 0,8$, 0,5; $\varnothing 1,2$, 0,8. Įvijų skersmuo – 0,45.
3. Vėrinys, sudarytas iš žalvarinių trikampio pjūvio įvijų su įkomponuotu vienu gintariniu dvigubo nupjauto kūgio formos karoliu. Šiame vėrinyje buvo 85 žalvariniai žiedeliai. Karolio $h = 0,8$, $\varnothing 0,5$. Žiedelių $\varnothing 0,45$.
4. Smeigtukas, žalvarinis, su buožele virš galvutės. $L = 11,04$, adatos $L = 9,2$, storiausioje vietoje $\varnothing 0,37$. Galvutės $h = 1,9$, plačiausioje vietoje (ties kiauryme) – 0,67×0,5 dydžio. Buoželės $h = 0,82$, $\varnothing 0,6$. Puošta aplink einančių griovelų raštu. Taip pat dabinta ir galvutės apačia. Buoželės viršūnės plokštuma puošta „kryžiaus“ ornamentu.
5. Smeigtukas, žalvarinis su buožele virš galvutės. $L = 10,8$, adatos $L = 9,0$, storiausioje vietoje $\varnothing 0,4$. Galvutės $h = 1,89$, plačiausioje vietoje (ties kiauryme) – 0,72×0,15 dydžio. Buoželės $h = 0,94$, $\varnothing 0,6$. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 49 aprašytoji. Per smeigtuko kiaurymę pervertas elipsės formos žiedas, piro kurio buvo tvirtinta geležinė grandinė. Jo dydis 2,2×1,4. Padaryta iš rombo formos pjūvio vielelės. Jos skersmuo 0,16×0,15.
6. Smeigtukas, geležinis, lazdelinis. Visiškai sunykęs, kaip ir geležinė grandinė, buvusi piro Nr. 50 aprašyto smeigtuko. Po restauracijos liko tik atskiri geležies fragmenteliai.
7. Apyrankė, žalvarinė, trikampio pjūvio, 7,33×6,05 dydžio. Padaryta iš 1,1 pločio ir 0,4 storio juostelės, kuri galuose įsmakta. Puošta išilginiais grioveliais, o susidariusios briaunelės – skersinėmis įkartomis. Galai aprėminti skersinių griovelų grupe, o laisvieji plotai, 0,5 pločio, neornamentuoti.
8. Apyrankė, žalvarinė, trikampio pjūvio, 7,47×5,8 dydžio. Padaryta iš 1,03 pločio ir 0,4 storio juostelės, kuri galuose įsmakta. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 52 aprašytoji.
9. Apyrankė, žalvarinė, trikampio pjūvio, 6,9×5,0 dydžio. Padaryta iš 1,03 pločio ir 0,36 storio juostelės, kuri galuose įsmakta. Puošta taip pat, kaip ir Nr. 52, 53 aprašytosios.
10. Apyrankė, žalvarinė, trikampio pjūvio, 6,66×5,2 dydžio. Padaryta iš 0,85 pločio ir 0,27 storio juostelės, kuri į galus nesusiaurinta. Lankelis puoštas taip pat, kaip ir Nr. 52–54 aprašytosios, tačiau galuose esantys ploteliai tarp skersinių griovelų grupių puošti tinkliniu raštu.
11. Apyrankė, žalvarinė, trikampio pjūvio, 6,99×5,86 dydžio. Padaryta iš 1,33 pločio ir 0,37 storio juostelės. Apyrankė puošta taip pat, kaip ir Nr. 55 aprašytoji.

12. Apyrankė, žalvarinė, trikampio pjūvio, 7,06×5,86 dydžio. Padaryta iš 1,37 pločio ir 0,36 storio juostelės. Puošta taip pat kaip ir Nr. 56 aprašytoji.
13. Žiedas, žalvarinis, įvijinis, 9 įvijų. H – 2,15, Ø2,4. Padarytas iš trikampio pjūvio vielelės, kurios plotis – 0,2, storis – 0,11.
14. Žiedas, žalvarinis, įvijinis. Toks pat, kaip ir Nr. 58 aprašytasis.

Moters (?) kapas 38

1. Segė, žalvarinė, laiptelinė, trijų laiptelių. H – 6,43, įvijos L – 4,9, Ø0,6. Laiptelių ilgis – 3,75, 3,63, 3,45. Lankelis trikampio pjūvio, plotis – 0,7, storis – 0,43. Adata neišlikusi. Segės įvija kraštuose puošta skersiniais brūkšneliais, laipteliai – išilginiais grioveliais, o segės kojėlė, kuri pusapvalio pjūvio – skersiniais grioveliais, sudarančiais žiedelių įvaizdį.
2. Antsmilkinis, (?), įvijinis. Visiškai sunykęs, paimti iš kapo nepavyko.
3. Karolis, gintarinis, dvigubo nupjauto kūgio formos. H – 0,8, Ø1,2.

Moters kapas 39

1. Galvos dangos papuošalas, sudarytas iš maždaug 96 žalvarinių kvadrato formos plokštelių, kurių centre padaryta iškilis sfera. Blogoji pusė padaryta iš trikampio pavidalo plokštelių, kurias perdūrus per audinį, buvo sutvirtinamos šios plokštelės (sulenkus jas, iš tų trikampėlių susidarydavo kvadratas). Plokštelių dydžiai apie 0,5×0,5, storis 0,1. Prie audinio pakraščio, vienodais tarpais, buvo išdėstytos dvigubos kilpinės įvijos, kurių kiekvienos L – 3,4, h – 2,5, įvijų skersmuo – 1,6. Padarytos iš stačiakampio pjūvio žalvarinės vielos. Prie audinio buvo tvirtinamos specialiais aštuoniukės formos žiedeliais. L – 1,1, plotis 0,5.
2. Adata, žalvarinė, galvos dangai sutvirtinti. H – 9,5, plačiausioje vietoje Ø0,2.
3. Antkaklė, žalvarinė, kūginiais galais su pakabučiais. Lankelio dydis – 14,4×11,0. Lankelio Ø0,4, kugelių link palaipsniui plokštėja ir platėja, siekia 0,8 pločio. Lankelis nuo vidurio puoštą skersinių griovelių grupių raštu, o briaunos dar įmuštos įkartomis. Plotai tarp grupių puošti „akučių“ raštu, jas sudėliojant dviem eilėm po 4,8 vienoje grupėje. Kūgeliai – 1,4 skersmens ir 0,8 aukščio, ornamentuoti dvigubų griovelių raštu, kurie dalina kūgelius į vienodu lygiašonius trikampius. Lankelio abiejose pusėse išlieka po 3 ąselės pakabučiams, kurie 3 rūšių: 1) stačiakampio formos su 2 ąselėm, 1,7×1,9 dydžio. Puošti ažūriniu raštu, sudarant 2 lygiašonius ir 2 stačiuosius trikampius, 2) stačiakampiai su 1 ąsele kiekviename gale, 1,4×4,5 dydžio. Centras puoštą kiaurarašiais rombais, o krašteliai – lygiašoniais trikampiais, 3) pasagėlės formos pakabučiai su 4 ataugėlėmis galuose, 2,0×1,6 dydžio. Visi šie pakabučiai sujungti žalvariniais žiedeliais. Kape rasti ne visi pakabučiai: pirmos rūšies pakabučiai rasti visi, t. y. 6. Antros rūšies pakabučių rasta 6, t. y. tik vienai, kairiajai, lankelio pusei. Trečios rūšies pakabučių rasta taip pat 6 – visi tai pačiai, kairiajai, lankelio pusei.
4. Antkaklė, žalvarinė, kūginiais galais su pakabučiais. Lankelio dydis – 14,6×13,6. Lankelio Ø0,6, kugelių link palaipsniui plokštėja ir platėja, siekia 0,9 pločio. Lankelis ties viduriu ir prie kugelių aprėmintas dvigubų griovelių raštu, o abi lankelio pusės puoštą akučių raštu, kuris išdėstytas 2 ir 3 eilėmis. Kūgeliais – 1,3, Ø0,9 aukščio. Puošti koncentrinų griovelių raštu. Lankelio abiejose pusėse išlieta po 3 ąselės pakabučiams, kurie 2 rūšių: 1) lazdelės pavidalo su ąselėmis abiejose pusėse, puoštą prie ąselių dvigubais skersiniais grioveliais (jų pirst kiekvienos lankelio ąselės turėjo būti po 3. Jų ilgis – 2,3, Ø0,4, 2) pusemūlio formos pakabučiai su 4 ataugėlėmis galuose, 3,0×1,6 dydžio. Šie pakabučiai puošti ažūriniu raštu, padalinus plokštumą į 2 lygiavertes dalis, sudaro pusės apskritimo lankelio įvaizdį. Čia taip pat rasti ne visi pakabučiai: pirmųjų rasta 6, t. y. tik 2 lankelio ąselėmis (kairioji lankelio pusė – pirmoji ąselė prie kugelių, dešinioji lankelio pusė – trečioji ąselė nuo kugelio), 2 pakabučių rasta tik 2 vienetai.
5. Vėrinys iš žalvarinių lazdelės formos pakabučių. Jie apskrito pjūvio, pagrinde 0,55, prie ąselės Ø0,3, aukštis 1,75. Viršutinėje dalyje išlieta ąselė, o tam, kad išlyginti plotį, iš kiekvienos pusės pridėta po žalvarinį, trikampio pjūvio, žiedelį. H – 0,25, Ø0,5. Iš viso vėrinyje buvo apie 60 tokių lazdelių.
6. Vėrinys, sudarytas iš žalvarinių statinaitės formos žiedelių, 0,5×0,3 dydžio, ir 5 karolių, iš kurių 4 dvigubo nupjauto kūgio gintariniai (Ø1,0, 0,8, 0,7, 0,9; h – 0,7, 0,8, 0,4, 0,4) ir 1 raudonos emalės karolio su geltona centrine ir 2 juodos spalvos juostelėmis iš šonų (Ø1,7, h – 1,2).
7. Smeigtukas, žalvarinis, statinėlinis su pakabučiais-skirstikliais. Smeigtuko bendras ilgis – 9,7, adatos L – 8,6, ties galvute Ø0,28. Galvutės h – 1,16, plačiausioje vietoje Ø0,7, galvutės viršūnės Ø0,67. Kiaurymės sritis atskirta nuo likusios dalies 2 giliais apjuostais grioveliais, o likęs plotas ties viršūne ir adata puoštą tinkliniu raštu. Galvutės viršaus plokštuma puošta 2 ištisiniais brūkšneliais, kuriuos kerta 2 linijos, turinčios vieną sąlyčio tašką. 1,05 Ø žiedeliu prie smeigtuko prijungtas pakabutis-skirstiklis. Jis pasagos formos, kiauraraštis su 3 ąselėmis. Jo dydis – 2,85×3,2. Pakabučio pagrindas puoštą įkartomis, kurios sudaro eglutės raštą. 3 žiedelių, 1,2 skersmens, pagalba sujungtos 4 grandinėlių eilės (prie pirmosios iš kairės pusės ąselės sujungtos 2 grandinėlės). Jų ilgiai – 14,8, 15,2, 16,7. Grandinėlės sudarytos iš trikampio pjūvio vielelės, kurios plotis – 0,22, storis – 0,12.

Atsitiktiniai radiniai

Plotas XVI

Segės įvijos fragmentas. Išlikęs įvijos galiukas, 0,75 ilgio ir adatos dalis 1,13 ilgio.

Žalvarinis spurgelis. Apskritimo formos sfera, $\varnothing 1,4$. Vienoje pusėje padaryta skylutė.

Plotas XVII

Žiedas, žalvarinis, juostinis. Padarytas iš 0,9 pločio ir 0,19 storio pusapvalio pjūvio juostelės, $\varnothing 2,25$, $h = 0,9$.

Segės, pasaginės fragmentas. Išlikęs lankelio gabaliukas su atriesta cilindro formos galvute. Lankelio $\varnothing 0,15$, cilindriuko dydis – $0,3 \times 0,3$.

V. Planų ir piešinių sąrašas

Kapinyno situacijos planas (1983, 1984, 1985, 1986 m. tirtųjų plotų padėtis), M 1:250.

Jungtinis tirtųjų plotų planas, M 1:200.

Ploto XVI planas, M 1:25.

Kapo 29 planas, M 1:5.

Kapo 30 planas, M 1:5.

Kapo 31 planas, M 1:5.

Kapo 32 planas, M 1:5.

Ploto XVII planas, M 1:25.

Kapo 33 planas, M 1:5.

Kapo 33 planas, M 1:5.

Kapo 34 planas, M 1:5.

Kapo 36 papildomų įkapių planas, M 1:1.

Kapo 36 planas, M 1:5.

Kapo 37 planas, M 1:5.

Kapo 38 planas, M 1:5.

Kapo 39 planas, M 1:5.

Kapo 39 radiniai nuėmus kaukolę, M 1:1.

Nuorodos

1. Planus braižė, radinius piešė Meninio apipavidalinimo dirbtuvių prie Tauragės kultūros namų dailininkas Algirdas Remeikis. Archeologinę praktiką atliko VVPI Istorijos-pedagogikos fakulteto I kurso studentai. Kasinėjimuose dalyvavo P. Gudyno vardo Muziejinių vertybių restauravimo ir konservavimo centro vyr. m. b. A. Bliujienė.
2. Žr. J. Balčiūno ataskaitą LTSR MA II Archeologijos skyriuje, Inv. Nr. 1144.
3. Žr. E. Jovaiša. 1984 metų Dauglaukio k. (Tauragės raj.) plokštinio kapinyno tyrinėjimų ataskaita. V., 1985. – Lietuvos TSR MA II Archeologijos skyriaus archyvas. Inv. Nr. 1178.
4. Žr. E. Jovaiša. 1985 m. Dauglaukio k. (Tauragės raj.) plokštinio kapinyno tyrinėjimų ataskaita. V., 1986. – Lietuvos TSR MA II Archeologijos skyriaus archyvas. Inv. Nr. 1237.
5. J. Senvaitienė tyrė šio ir kitų kapų organinės medžiagos pavyzdžius, pluoštinę medžiagą iš kapų 34, ,6, 38 – A. Martinkienė.
6. Laboratorinė analizė parodė, jog segės paviršius buvo padengtas alavo sluoksniu.
7. Laboratorinė analizė parodė, jog smeigtukų galvutės ir skirstikliai buvo padengti alavo sluoksneliu.
8. Visi matavimai pateikti centimetrais.